

Насеља у Србији

Шта су насеља?

- Насеље представља место где људи стално или повремено бораве и обављају многе делатности.

Подела насеља према величини, броју становника и функцијама

Подела насеља на основу дужине трајања насељености

Градови

Стална

Села

Привремена

У Србији данас има **6158** насеља од чега је **193** градских и **5965** сеоских насеља.

Данас у Србији имамо 29 градова, укључујући и Град Београд

Сеоска насеља

Рурална насеља

- Села су насеља у којима се већина становништва бави пољопривредом.
- На положај сеоских насеља велики утицај су имали : рељеф, клима, плодно земљиште, извори

Подела сеоских насеља према постанку

Спонтано настала насеља

- Пресудну улогу за њихово формирање имале су географске одлике терена. Највећи број наших села припада овој групи.

Насеља настала интервенцијом власти

- Формирана су у време владавине Милоша Обреновића у Мачви и Великом Поморављу.

Планска насеља

- Настала су током 18. и 19. века за време аустроугарске планске колонизације Војводине.

Подела сеоских насеља на основу изгледа и распореда кућа

Збијена села

- Тимочки тип
- Линеарни тип

Разбијена села

- Старовлашки тип
- Ибарски тип

Збијена села

Тимочки тип- куће су збијене и постављене без икаквог реда поред кривудавих улица

Линеарни тип- издужена насеља поред путева

Панонски тип

Плански основано село збијеног типа

Разбијена села

Ибарски тип- село се састоји од више група кућа(засеока) које заузимају једно брдо или брежуљак. Куће су густо збијене и припадају једној породици. Овај тип села је карактеристичан за слив Ибра, Рашку и Родопску Србију.

Старовлашки тип заузима велики простор јер су куће раштркане по целом атару. Овај тип села је заступљен и Старом Влаху.

Подела сеоских насеља према функцијама

- Пољопривредна села са земљорадничком и сточарском производњом
- Сеоска насеља у приградским зонама (пољопривредна производња за потребе града или у процесу спајања са градом)
- Села са непољопривредним делатностима као што су туристичка, рударска, бањска...

Футог

Врдник

Подела села према трајности

- Стална села
- Привремена насеља се користе у одређеном делу године. Могу се поделити на ратарска, виноградарска, сточарска, викенд насеља...

Рајачке Пимнице

Деаграризација

- Представља напуштање села и пољопривреде и пресељавање становништва у градове.
- У Србији постоје 104 села која имају мање од 20 становника.

Напуштено село

Градови

- Градови су насеља са већим бројем становника који се углавном баве непољопривредним делатностима.
- У средњовековном и турском раздобљу наша земља је имала утврђене градове на узвишењима и стратешким позицијама.

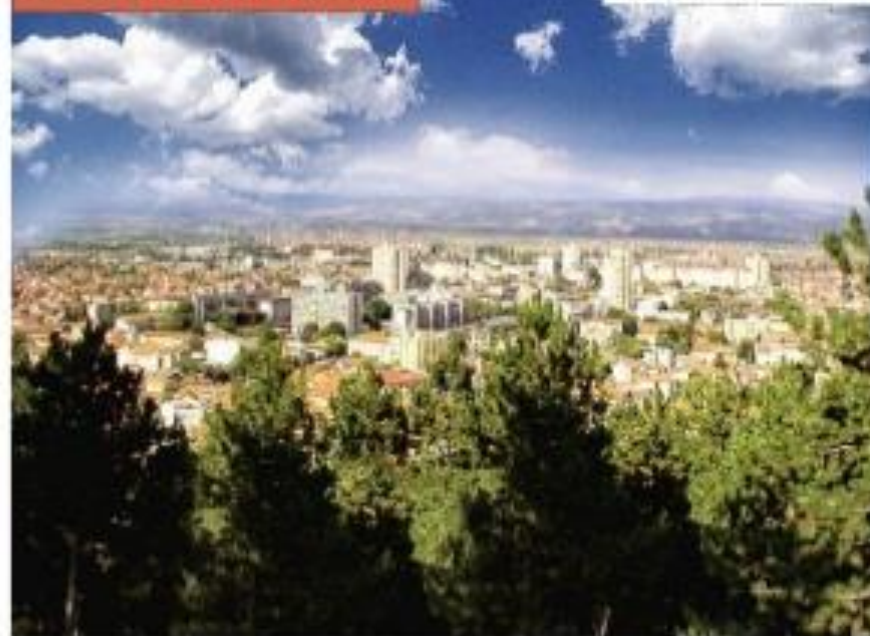
Положај градова у Србији

- На ушћу једне реке у дру
- На раскрсницама копнених путева

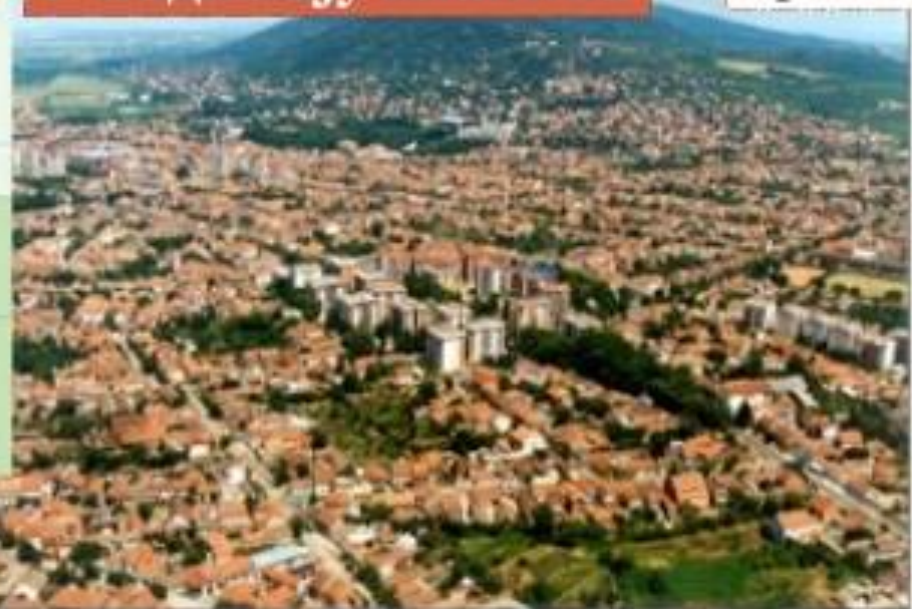
У котлинама

Лесковац

У подножју планина

Вршац

На обалама река

Типови градова

- **Балкански тип** (одликује се уским кривудавим и калдрмисаним улицама, куће су груписане у махале)
- **Патријархални тип** настао је постепеним развијањем села у вароши
- **Панонски тип** настао је у Војводини током 18. и 19. века. У центру града је трг око кога се налазе зграде важнијих установа, од њега полазе широке улице које се секу под правим углом.
- **Савремени тип** одликује се високим зградама, широким булеварима, парковима...

Нови Пазар

Сомбор

Нови Београд

Подела градова по функцијама

- **Индустријски градови** (Смедерево, Бор, Суботица...)
- **Универзитетски центри** (Београд, Нови Сад, Крагујевац...)
- **Административни центри** (Бачка Паланка, Шабац, Сремска Митровица...)
- **Туристички градови** (Аранђеловац, Врњачка Бања...)

Бор

Врњачка Бања

Урбанизација

- Урбанизација је процес настанка и развоја града као повећање броја градског становништва.
- У Србији има 59,4 % градског становништва.
- Примарна урбанизација је процес пораста градова и градског становништва.
- Секундарна урбанизација подразумева све промене које се под утицајем градова догађају у сеоској средини.